

Stav porastov pšenice letnej f. ozimnej po prezimovaní v roku 2018

Piešťany 27.3.2018

V termíne od 16. do 23. marca 2018 pracovníci NPPC- VÚRV vykonali monitorovanie stavu porastov pšenice letnej formy ozimnej na porastoch v jednotlivých krajoch SR. V rámci inventarizácie boli hodnotené ukazovatele ako počet rastlín na jednotku plochy, kompletnosť a vyrovnanosť porastov, zhodnotenie zdravotného a výživného stavu, zaburinenosti, rastovej fázy a celkový stav porastov.

Zima na prelome rokov 2017/2018 bola tento krát len priemerná. Počas zimy nebol zaznamenaný výraznejší negatívny posun v stave a porastov a tieto sú pred nástupom jarnej vegetácie v dobrej kondícii.

Porasty ozimných obilnín sú takmer vo všetkých prípadoch dobre vzídené, kompletne a z pohľadu prezimovania v optimálnom stave. Počasie s výraznejšie nižšími teplotami sme zaznamenali len v dvoch kratších časových intervaloch, ale vďaka snehovej pokrývke sa poškodenie porastov holomrazmi a vyzimovaním nevyskytlo.

Väčšia časť porastov bola v čase inventarizácie už prihnojená regeneračnou dávkou dusíka, resp. sa práve prihnojovala, čo výrazne pomohlo k naštartovaniu (pri menej vyvinutých porastoch) a priebehu (vyvinutejšie porasty) odnožovania. Odporúčame ďalšie hnojenie (produkčné) optimalizovať k zvolenej pestovateľskej technológii na základe agrochemického rozboru pôdy a rastlín. V závislosti od priebehu počasia je potrebné voliť vhodnú formu N hnojív (ak by v termíne aplikácie produkčnej dávky N pretrvávalo suché počasie použiť skôr kvapalné formy hnojív). V súvislosti s výživným stavom odporúčame počas jarnej vegetácie venovať pozornosť aj prihnojeniu porastov mikroelementami a podporiť tak nielen kvantitu, ale i kvalitu produkcie.

Odporúčame aj využitie biostimulátorov k eliminácii stresových faktorov súvisiacich nielen s priebehom počasia, pričom správna voľba prípravku môže stres do istej miery redukovať a zabezpečiť tak optimálnejší vývin porastu v rozhodujúcich rastových fázach. Pri využití biostimulačných hnojív a stimulátorov rastu je potrebné uvedomiť si, že ich účinnosť je podmienená okrem iného aj dobrým kondičným stavom porastu (hlavne z hľadiska výživy a ochrany).

Zdravotný stav porastov je nateraz uspokojivý, výskyt burín je primeraný, vyšší je najmä pri redších a neskoršie siatych porastoch. V súvislosti so stále problematickou zaburinenosťou potrebné dbať na včasnú herbicídnu zásahu z dôvodu jeho zníženej účinnosti pri prerastenejších burinách. Predpokladáme, že včasný herbicídny, ale aj následné fungicídne zásahy v jarnej vegetácii by mali byť pri súčasnom stave porastov rentabilné. Potreba fungicídneho ošetrenia bude závisieť hlavne od priebehu poveternosti, ale musí byť prispôbená zvolenej pestovateľskej technológii a tiež vo vzájomnej súvzťažnosti s výživou porastov, predovšetkým dusíkom.

Stav porastov pšenice ozimnej na Slovensku k 21.3.2018 je dobrý až veľmi dobrý. Z inventarizácie nami hodnotených porastov po prezimovaní vyplynulo, že v kategórii 1 (porast nekompletný, nevyrovnaný, medzerovitý, poškodený, napadnutý vo väčšej miere chorobami a škodcami, zaburinený) sa nenachádzal ani jeden porast. Do kategórie 2 (porast vzídený, nekompletný medzerovitý, nevyrovnaný s nižším stupňom zaburinenia) spadalo 1,8 % porastov (v porovnaní s jesenným monitoringom predstavoval pokles 2,2 %). Išlo o porasty neskôr siate, redšie a tým pádom výraznejšie zaburinené, zamokrené a podmáčané. Porastov s predpokladom dobrej, resp. priemernej úrody (kategória 3 - vzídené, kompletne, primerane vyrovnané v relatívne dobrom zdravotnom stave) bolo 42,8 % (v porovnaní s jeseňou došlo k nárastu o 1,8 %). V kategórii 4 (optimálny, kompletný, vyrovnaný, nezaburinený porast v dobrom zdravotnom stave) bolo zaradených najviac 55,4 % porastov, v porovnaní s jeseňou to bolo týchto porastov viac, ale len o 0,4 %.

Aj na základe našich zistení a podľa uvedených kritérií je zatiaľ pri pšenici ozimnej možné odhadovať dosiahnutie nadpriemerných úrod, samozrejme pri optimálnom priebehu počasia v ďalšom (jarnom) vegetačnom období.

Zima i keď bola mierna hlavne na jej konci sa i v nížinách ešte vyskytla snehová pokrývka

Tabuľka vybraných ukazovateľov hodnotenia porastov (porovnanie jeseň 2017 a jar 2018)

Ukazovateľ	Pred prezimovaním		Po prezimovaní	
	Priemerná hodnota	Rozpätie	Priemerná hodnota	Rozpätie
Počet rastlín na jednotku plochy (ks.m ⁻²)	291,0	193 – 367	295,0	204 – 384
Kompletnosť porastov (%)	83,0	70 – 95	91,0	80 – 97
Vyrovnanosť porastov (%)	87,0	70 – 95	92,0	80 – 98
Vývojová fáza - počet odnoží (ks)	1,0	0 – 3	3,0	0 – 5
Zaburinenosť (%)	5,0	0 – 20	5,8	3 – 20
Celkový stav porastov (bod)	3,51	2 – 4	3,62	2 – 4

Ing. Roman Hašana, PhD.
NPPC – VÚRV